

Nasveti strokovnjakinj Kmetijsko gozdarskega zavoda Nova Gorica za nego sobnih rastlin

Begonije - vedno cvetoče rastline

Kaj bi brez begonij? Naša okna, balkoni in dvorišča bi vsekakor bili preveč monotoni. Tudi pri begonijah se na trgu vsako leto znova pojavi kakšna nova oziroma izboljšana sorta. Poleg pokončno rastočih grmičkov so zelo priljubljene tudi povešave ali kaskadne begonije.

Barvna ponudba begonij je zelo pestra, od rdeče, oranžnordeče, oranžne, bele rumene, rožnate, bele sorte in vrste vmesnih odtenkov. Novi križanci kaskadnih begonij imajo tudi več moških cvetov, ki so bogato poljnjeni. Pomembno je tudi, da so novejši križanci gomoljnih begonij, katerih botanične prednice so predstavnice treh južnoameriških botaničnih vrst, odporni na pepelasto plesen.

Žlahtnitejši vsako leto na trgu ponujajo nove križance gomoljnih begonij, ki imajo zelo različno obliko cvetov (od poljnjenih, prostih, z gladkim ali volančastim robom) in obliko rasti. Poleg pokončno rastočih grmičkov so zelo priljubljene tudi povešave ali kaskadne begonije. Barvna ponudba begonij je zelo pestra, od rdeče, oranžnordeče, oranžne, rumene, rožnate, bele sorte in vrste vmesnih odtenkov. V družini begonijevk je najobsežnejši prav rod Begonia in z okrog 1200 vrstami zelenih trajnic in grmov tudi šesti najobsežnejši rod cvetnic. Begonije najdemo v vlažnih in senčnih gozdovih po tropskem in subtropskem pasu po vsem svetu.

Bogata ponudba sort

Begonije so za gojenje enostavne, odporne in hvaležne rastline. Delimo jih v tri skupine: grmovnate, gomoljaste in plazече begonije. Skupina vednocvetočih begonij Begonia x semperflorens je nastala s križanjem različnih vrst. Te begonije so okrasne tako v listih (zeleni, rdeče nadahnjene, rdeči) kot v cvetovih (beli, rožnati, rdeči, enojni, poljnjeni). Uporabljamo jih



Barvna ponudba begonij je zelo pestra.

skrbimo, da rahlo zasencimo južna

semperflorens hyb.) lahko prez-

narežemo 15 centimetrov dolge

rastočih grmičkov so zelo priljubljene tudi povešave ali kaskadne begonije.

Barvna ponudba begonij je zelo pestra, od rdeče, oranžnordeče, oranžne, rumene, rožnate, bele sorte in vrste vmesnih odtenkov. Novi križanci kaskadnih begonij imajo tudi več moških cvetov, ki so bogato poljnjeni. Pomembno je tudi, da so novejši križanci gomoljnih begonij, katerih botanične prednice so predstavnice treh južnoameriških botaničnih vrst, odporni na pepelasto plesen.

JANA BOLČIČ

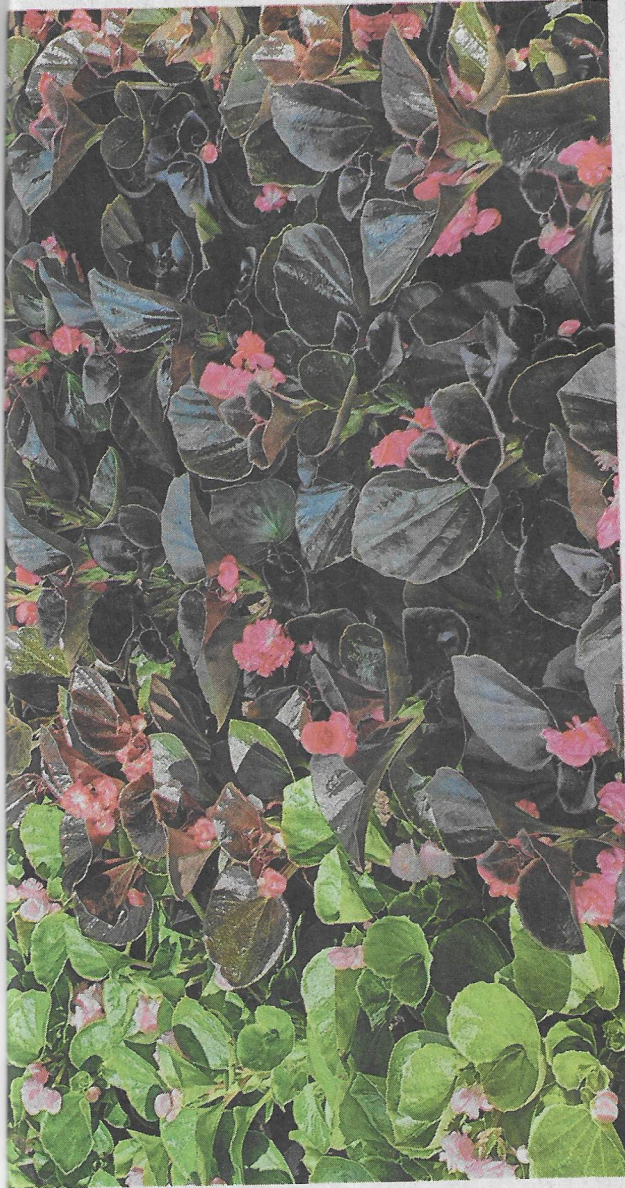
URŠKA KLANČAR

oranžnordeče, oranžne, rumene, rožnate, bele sorte in vrste vmesnih odtenkov. V družini begonijevk je najboljšejši prav rod *Begonia* in z okrog 1200 vrstami zelenatih trajnic in grmov tudi šesti najboljšejši rod cvetnic. Begonije najdemo v vlažnih in senčnih gozdovih po tropskem in subtropskem pasu po vsem svetu.

Bogata ponudba sort

Begonije so za gojenje enostavne, odporne in hvaležne rastline. Delimo jih v tri skupine: grmovnate, gomoljaste in plazee begonije. Skupina vednocvetočih begonij *Begonia x semperflorens* je nastala s križanjem različnih vrst. Te begonije so okrasne tako v listih (zeleni, rdeče nadahnjene, rdeči) kot v cvetovih (beli, rožnati, rdeči, enojni, poljnjeni). Uporabljamo jih za sajenje večjih zasaditev, zelo dobro se obnese v zasaditvah tudi na grobovih in v javnih nasadih. Begonije imajo številne dobre lastnosti, ampak so le enoletnice. Bogato cvetijo od aprila do prvih nizkih temperatur v jeseni. Gomoljna begonija *Begonia x tuberhybrida* razvije v zemlji gomolj, ki ga lahko ohranimo čez zimo. Križanci gomoljnih begonij so nastali s križanjem *B. boliviensis*, *B. cinnabarina*, *B. clarkei*, *B. pearcei*, *B. veitchii* in *B. dregei*. Gojimo jih kot posodovke in balkonske rastline. Razmnožujemo jih lahko spomladi s potaknjenci ali z delitvijo gomoljev. Zmajeva krila ali *Begonia x dragonwind* so nova skupina križancev, ki je nastala s križanjem *Begonia aconitifoliam* in *B. coccinea* leta 1926. Prenese nekoliko več sonca kot ostale skupine begonij, vendar pa ne poletne pripeke.

Oskrba rastlin



Barvna ponudba begonij je zelo pestra.

skrbimo, da rahlo zasenčimo južna okna, da se listi rastline preveč ne pregrejejo. Optimalna temperatura za gojenje begonije v sobnih pogojih je 15 do 20 stopinj Celzija. Pozimi pa so ob pomanjkanju svetlobe zelene nekoliko nižje temperature, to je od 12 do 15 stopinj Celzija. Potrebno pa je rastline zaščititi pred hladnimi preprihi in negativnimi temperaturami. Optimalna vlažnost zraka je pri gojenju begonije približno 50-odstotna.

Zmajeva krila (*Begonia* *hyb.*) in vedno cvetoče begonije (*Begonia*

semperflorens *hyb.*) lahko prezimo in si jih sami razmnožimo. V prostor jih pospravimo, še preden se zunanja temperatura spusti pod ledišče, to je v mesecu oktobru. Begonije je najbolje prezimiti v svetlem in toplem rastlinjaku, pri vsaj petih stopinjah Celzija. Lahko izberemo tudi druge primerne prostore, pomembno je le, da je dovolj svetlobe. Zalivanje omejimo na minimum. Zalivamo enkrat na 14 dni v podstavek. Razmnožimo jih tako, da narežemo vejice iz matičnih rastlin. Pri begoniji zmajeva krila

narežemo 15 centimetrov dolge vejice, pri vedno cvetoči begoniji pa narežemo le pet centimetrov dolge vejice. Vsaka vejica naj ima pet listov in en vršiček. Spodnje dva do tri liste odrežemo. Vejice postavimo v visok temen kozarec, napolnjen z vodo, in ga postavimo na okensko polico v toplem prostor na sobno temperaturo. Kozarec večkrat pregledamo in po potrebi zamenjamo vodo, ker voda ne sme smrdeti ali postati motna. Po enem mesecu bodo na spodnji strani vejic postale nežno bele koreninice. Ve-



gomije so okrašeni (zeleni, rdeče nadahnjani, rdeči) kot v cvetovih (beli, rožnati, rdeči, enojni, polnjeni). Uporabljamo jih za sajenje večjih zasaditev, zelo dobro se obnese v zasaditvah tudi na grobovih in v javnih nasadih. Begonije imajo številne dobre lastnosti, ampak so le enoletnice. Bogato cvetijo od aprila do prvih nizkih temperatur v jeseni. Gomaljna begonija *Begonia x tuberhybrida* razvije v zemlji gomolj, ki ga lahko ohranimo čez zimo. Križanci gomoljnih begonij so nastali s križanjem *B. boliviensis*, *B. cinnabarina*, *B. clarkei*, *B. pearcei*, *B. veitchii* in *B. dregei*. Gojimo jih kot posodovke in balkonske rastline. Razmnožujemo jih lahko spomladi s potaknjenci ali z delitvijo gomoljev. Zmajeva krila ali *Begonia x dragonwind* so nova skupina križancev, ki je nastala s križanjem *Begonia aconitifoliam* in *B. coccinea* leta 1926. Prenese nekoliko več sonca kot ostale skupine begonij, vendar pa ne poletne pripeke.

Oskrba rastlin

Zemljo za sajenje begonij si lahko pripravimo sami v razmerju 4:2:1:1, tako da zmešamo humusno zemljo, šoto, presejano vrtno zemljo in nekaj za zračnost prsti (zdrobljen stiropor ali glinopor). Na trgu so na voljo tudi zelo kakovostni substrati obogateni z mikorizo. V takem substratu naše rastline razvijejo večji volumen korenin, tako da sta rast in razvoj rastlin bolj uspešna. Za uspešno gojenje begonij je potrebno zagotoviti čim več svetlobe. Tudi pozimi begonije potrebujejo dovolj svetlobe, potrebno je zagotoviti vsaj 12 ur dnevne svetlobe. Ob pomanjkanju svetlobe se rastline močno iztegnejo, izgubijo lahko nekaj listov in ne cvetijo. V primeru, da gojimo begonijo na okenski polici, pa po-

O avtorjih

Rubrika Nega sobnih rastlin nastaja v sodelovanju Kmetijsko gozdarskega zavoda (KGZ) Nova Gorica in Primorskih novic. Avtorici sta svetovalki specialistki iz koprskote notote KGZ Nova Gorica.

JANA BOLČIČ
URŠKA KLANČAR

treh južnoameriških botaničnih vrst, odporni na pepelasto plesen.

skrbimo, da rahlo zasencimo južna okna, da se listi rastline preveč ne pregrejejo. Optimalna temperatura za gojenje begonije v sobnih pogojih je 15 do 20 stopinj Celzija. Pozimi pa so ob pomanjkanju svetlobe zelene nekoliko nižje temperature, to je od 12 do 15 stopinj Celzija. Potrebno pa je rastline zaščititi pred hladnimi preprihi in negativnimi temperaturami. Optimalna vlažnost zraka je pri gojenju begonije približno 50-odstotna.

Zmajeva krila (*Begonia hyb.*) in vedno cvetoče begonije (*Begonia*

semperflorens hyb.) lahko prezimo mimo in si jih sami razmnožimo. V prostor jih pospravimo, še preden se zunanja temperatura spusti pod ledišče, to je v mesecu oktobru. Begonije je najbolje prezimiti v svetlem in toplem rastlinjaku, pri vsaj petih stopinjah Celzija. Lahko izberemo tudi druge primerne prostore, pomembno je le, da je dovolj svetlobe. Zalivanje omejimo na minimum. Zalivamo enkrat na 14 dni v podstavek. Razmnožimo jih tako, da narežemo vejice iz matičnih rastlin. Pri begoniji zmajeva krila

narežemo 15 centimetrov dolge vejice, pri vedno cvetoči begoniji pa narežemo le pet centimetrov dolge vejice. Vsaka vejica naj ima pet listov in en vršiček. Spodnje dva do tri liste odrežemo. Vejice postavimo v visok temen kozarec, napolnjen z vodo, in ga postavimo na okensko polico v topel prostor na sobno temperaturo. Kozarec večkrat pregledamo in po potrebi zamenjamo vodo, ker voda ne sme smrdeti ali postati motna. Po enem mesecu bodo na spodnji strani vejic postale nežno bele koreninice. Ve-



Brez begonij bi bila naša okna, balkoni in dvorišča preveč monotoni.

jice previdno posadimo v lončke, tako da bodo vse koreninice v zemlji in usmerjene navzdol. Posajene rastlinice tudi dobro zalijemo.

Gomoljaste begonije (*Begonia multiflora hyb.* in *B. x tuberhybrida*) oblikujejo v zemlji gomolj. *B. multiflora hyb.* raste na soncu, *B. x tuberhybrida* pa raste v senci. Ti križanci so zanimivi zaradi bujnega cvetenja in velikih cvetov ter nezahtevnosti glede oskrbe. Jeseni rastline pospravimo, preden se zunanja temperatura spusti pod ledišče. Rastline označimo s tablicami, kjer napišemo osnovne podatke o rastlini in barvi cvetov. Počakamo, da se nadzemni deli rastlin posušijo. Nato posušene dele rastlin odstranimo in izkopljemo gomolje. Pri gomoljih pazimo, da ne poškodujemo brstov, ki so na zgornji strani ob brazgotini letošnih posušenih stebel. Gomolje nežno očistimo, tako da s prsti odstranimo zemljo magamo s krtačko. Pregledamo gomolje in odstranimo vse odmrle črne dele gomoljev. Nato gomolje nekaj dni sušimo na kartonu, nakar jih pospravimo v kartonasto škatlo in jih zakopljemo v plast suhe šote. Kartonasto škatlo z gomolji postavimo v hladen in ne preveč suh prostor. Gomoljaste begonije lahko sadimo v lončke konec meseca aprila in v začetku meseca maja. Dva do tri tedne pred sajenjem jih nakalimo, torej jih vzpodbudimo k rasti, tako da se po sajenju

Begonije so za gojenje enostavne, odporne in hvaležne rastline.

za dva do tri tedne. Previdno pršimo sodo z gomolji. Pazimo, da voda ne zastaja, šota pa se tudi ne sme preveč posušiti. Ko nastopi čas sajenja na prsto, gomolje previdno izkopljemo. Sedaj imajo že razvite brste in koreninice in mogoče že prve liste. Gomolje previdno posadimo pet centimetrov globoko.

Sobne oziroma plazčeče begonije pa lahko razmnožujemo podobno kot sobne vijolice, tako da posamezne liste odrežemo na čim daljšem pecju in jih s peceljem postavimo v kozarec vode. To je vegetativen način razmnoževanja rastlin, iz katerega dobimo nove rastline z enakim genetskim materialom kot matična rastlina. Če pa imamo veliko begonijo z veliko stebli, jo seveda lahko razmnožimo tudi z deljenjem stebel. S korenin izperemo toliko zemlje, da lahko vidimo, od kje vse izraščajo stebela. Tiste dele stebel, ki imajo veliko korenin, lahko odlo-mimo ali odrežemo in posadimo vsakega v svojo lonček. Dobro je, da rane na steblih prašimo z ogletnim prahom, ker s tem pre-stopkom zmanjšamo možnost okužbe. Od-brana stebela posadimo malo globlje, tako da bo iz zemlje gledal le rastni vršček stebela. Tak način delitve je najhitrejši.

Bolezni in škodljivci

Ob pomanjkanju svetlobe se begonije lahko močno raztegnejo, listi porumenijo in odpadejo, zaustavi se cvetenje. Pri prekomernem zalivanju ali preveč hladni vodi so možne poškodbe gnitja koreninskega sistema. Pri visokem suhem zraku se listi zvijejo in popki odpadejo, rastline pa lahko močno napade listna pršica.

Begonije so dokaj odporne na boleznimiso dovzetne za napade škodljivcev. Toda doma, zlasti ob pomanjkanju svetlobe in

7
VAL

Intervjuji

Revija 7. val **Intervjuji** prinaša serijo pogovorov z zanimivimi sogovorniki.

Borut Štrukelj
Rodolfo Ziberna
in **Klemen Miklavč**

Milan Kučan
Janez Lenarčič
Aleš Štrancar

Marjan Pipenbaher
Peter Štih

Feri Lainšček
Luana de Francisco

Srečko Šestan
Marija Anderluh

begonje so za gojenje enostavne, odporne in hvaležne rastline.

rastline hitreje razvijejo in prej začnejo cveteti. Najbolje, da izberemo plitvo in široko posodo, lahko pa tudi cvetlično korigo. Del šote, v kateri so gomolji počivali vso zimo, stresemo v večje vedro. Dolijemo mlačno deževnico in mešamo ter stiskamo šoto z rokami, da se dobro prepoji z vodo. Nato iz šote iztisnemo vodo in jo razporedimo po dnu lonca ali cvetličnega koriga. Na šoto naložimo en sloj gomoljev z vršički obrnjenimi navzgor. Prekrijemo s plastjo odcejene šote in po njej razporedimo nov sloj gomoljev z vršički obrnjenimi navzgor. Zadnji sloj šote naj bo malo debelejši. Posodo z gomolji postavimo v tople prostor (sobna temperatura)

LEKILA. ELL VISOCCATI SUIRCHI ZIGARU SE MISLI
zviijejo in popki odpadejo, rastline pa lahko močno napade listna pršica.

Begonije so dokaj odporne na bolezniniso dovzetne za napade škodljivcev. Toda doma, zlasti ob pomanjkanju svetlobe in neupoštevanju režima zalivanja, jih lahko prizadenejo glivične bolezni. Listi in stebla so prekrita s temnimi lisami. Če odkrijemo znake gnilobe, odstranimo prizadete dele rastline, spremenimo pogoje gojenja in uporabimo naravne pripravke (fungicid).

V primeru nezadostnega zalivanja v vročem vremenu pa jih lahko poškoduje pepelasta plesen - na listih nastanejo obsežne dolge bele lise. Rastline lahko tretiramo z naravnimi pripravki proti pepelasti plesni. Če najdemo škodljivce (listne uši, druge žuželke, resarje, ščitkarje), jih tretiramo z naravnimi insekticidi, po možnosti sistemskimi. Če najdemo pršico, jo je potrebno tretirati z naravnimi akaricidi. •

Luana de Francisco
Srečko Šestan
Marija Anderluh
Drago Mislej - Mef
Jasna Podreka
Uroš Štefelin in
Marcela Klofutar
Viki Grošelj
Matea Benedetti
Perica Jerkovič

Vsi naročniki tiskane izdaje Primorskih novic
si z naročilom zagotovite **10 % popust in
brezplačno dostavo** revije na dom.

NAROČILA SPREJEMAMO:

na brezplačni telefonski številki **080 14 61** ali po
elektronski pošti na narocnina@primorske.si

Zagotovite si svoj izvod revije in si
z branjem popestrite proste trenutke.

Revija 7. val Intervjuji je na voljo
na prodajnih mestih po Sloveniji!

